Lietas Nr. C31300913
Lietas arhīva Nr. C-1430-14/8

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā, 2014.gada 25.septembrī

Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesa
šādā sastāvā: tiesnese E. Stelte-Auziņa,
ar tiesas sēžu sekretāri A. Orlovsku,
izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu AS /Nosaukums A/ prasībā pret /pers. A/ par parāda piedziņu.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

[1] 2012.gada 21.decembrī akciju sabiedrība /Nosaukums A/ (turpmāk tekstā – prasītāja) cēlusi tiesā prasību pret /pers. A/ (turpmāk tekstā – atbildētāja) par parāda piedziņu.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1330., 1587., 1652., 1934., 1943., 1753., 1756., 1716., 1717., 1720., 1722.pantu un Civilprocesa likuma 127., 26., 34., 41. un 195.pantu.

Prasītāja lūdz tiesu piedzīt no atbildētājas par labu prasītājai parāda summu Ls 154 375,60, kas sastāv no pamatparāda Ls 117 426,13, kavētajiem procentiem par laika periodu no 01.01.2008. līdz 24.11.2010. Ls 19 922,60 un līgumsoda Ls 17 026,87, piedzīt tiesas izdevumus – valsts nodevu Ls 1 022,68 un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 3,30.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2007.gada 7.jūnijā Baltijas-Amerikas uzņēmējdarbības fonds, /pers. B/ un atbildētāja noslēdza Aizdevuma līgumu Nr.EMR-4725 ar 02.07.2007. un 05.07.2007. grozījumiem par aizdevuma 117 810,00 *euro* izsniegšanu nekustamā īpašuma iegādei. Aizdevums nodrošināts a r /pers. B/ un atbildētājai uz pusēm piederošo nekustamo īpašumu /adrese A/. 2007.gada 28.septembrī Baltijas-Amerikas uzņēmējdarbības fonds un prasītāja noslēdza prasījumu cesijas līgumu Nr.221-E, saskaņā ar kuru visi un jebkuri prasījumi, kas izriet no aizdevuma līguma tika nodoti prasītājai. 2008.gada 17.martā prasītāja /pers. B/ un atbildētājai nosūtīja prasību atmaksāt aizdevumu. 2008.gada 9.maijā /pers. B/ mira par ko prasītāja uzzināja 2010.gada 20.oktobrī. Atbildētāja parādu nav samaksājusi.

[2] 2013.gada 15.februārī tiesā saņemti atbildētājas rakstveida paskaidrojumi par celto prasību, kuros norādīts, ka prasību neatzīst pilnībā. Paskaidro, ka kredītu ņēma /pers. B/. Atbildētāja tika pieaicināta kā solidārais aizņēmējs, jo /pers. B/ kredītu vienam nedeva. Norāda, ka 2008.gada jūnijā bija aizgājusi uz AiM Credit banku, kur informēja, ka /pers. B/ ir miris un kredītu nav iespējams atmaksāt.

[3] Tiesas sēdē prasītājas pārstāve /pers. E/ prasību uzturēja uz prasības pieteikumā norādītajiem apstākļiem un motīviem. Papildus paskaidroja, ka atbildētājai pieder ½ daļa no nekustamā īpašuma /adrese A/, otra ½ no nekustamā īpašuma pieder /pers. B/. Atbildētāja savos paskaidrojumus atzina, ka kredīts netika maksāts.

Atbildētāja uz tiesas sēdi nav ieradusies, neierašanos attaisnojošus dokumentus tiesā nav iesniegusi, nav lūgusi izskatīt lietu pēc būtības bez viņas klātbūtnes vai atlikt lietas izskatīšanu. Par tiesas sēdi atbildētājai paziņots likumā noteiktajā kārtībā.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 56. un 156.pantu tiesa uzskata par iespējamu lietu izskatīt bez atbildētājas klātbūtnes tiesas sēdē.

M o t ī v u d a ļ a

[4] Noklausījusies prasītājas pārstāves paskaidrojumus tiesas sēdē un novērtējusi lietas materiālus kopumā, tiesa uzskata, ka prasība ir apmierināma daļēji.

[5] Civilprocesa likuma 93.panta pirmajā daļā noteikts, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījums vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Saskaņā ar Civillikuma 1512.pantu, pie katra saistību līguma būtības pieder savstarpējs apsolījums un tā pieņemšana no abām pusēm divpusējos līgumos. Saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu, tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildījuma grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

[6] Lietā nepastāv strīds, ka 2007.gada 7.jūnijā Baltijas-Amerikas uzņēmējdarbības fonds, /pers. B/ un atbildētāja noslēdza Aizdevuma līgumu Nr.EMR-4725 ar 02.07.2007. un 05.07.2007. grozījumiem par aizdevuma 117 810,00 *euro*, kas, saskaņā ar Padomes 1997.gada 17.jūnija Regulu (EK) Nr.1103/97 noteikto maiņas kursu (1*euro* =0.702804 lati), sastāda Ls 82 797,34, izsniegšanu nekustamā īpašuma iegādei.

Saskaņā ar Civillikuma 1425.pantu, katra saistība jāizpilda pilnā apmērā, un nevienu nevar piespiest apmierināties tikai ar kādas saistības daļas izpildījumu. Saskaņā ar Civillikuma 1943.pantu, aizņēmējam jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis. Saskaņā ar Civillikuma 1512.pantu, pie katra saistību līguma būtības pieder savstarpējs apsolījums un tā pieņemšana no abām pusēm divpusējos līgumos.

[7] Ar 2007.gada 28.septembra Prasījuma cesijas līgumu Nr.221-E un 2008.gada 17.marta Prasību atmaksāt parādu Nr.1-8-EMR-4725/497 pierādīts, ka Baltijas-Amerikas uzņēmējdarbības fonds 2007.gada 28.septembrī cedējusi prasītājai prasījuma tiesības pret atbildētāju ar visiem prasījumiem, galvenajiem un blakus prasījumiem, prasījumiem, kas pastāv cesijas dienā un prasījumi, kas var rasties nākotnē, kuri pieder cedentam saskaņā ar 07.06.2007. noslēgto Aizdevuma līgumu ar hipotēku EMR-4725 un tajā izdarītajiem grozījumiem un tajā izdarītajiem grozījumiem ar aizdevuma ņēmējiem.

Saskaņā ar Civillikuma 1793.panta 3.punktu, prasījumi var pāriet no agrākā kreditora uz jaunu ar cesiju, kura notiek pēc tiesiska darījuma, vienalga, vai kreditors to noslēdzis uz likumiska pienākuma pamata, vai labprātīgi. Saskaņā ar Civillikuma 1805.pantu cesionārs var no cesijas brīža darboties ar kreditora tiesībām un uz šā pamata rīkoties ar prasījumu, cedēt to savukārt citam un izlietot to pret parādnieku. Cesionārs gan neiegūst ar cesiju vairāk un lielākas tiesības, nekā bijušas cedentam, bet pats prasījums pāriet uz viņu ar visām pie tā piederīgām un cesijas brīdī jau pastāvošām tiesībām, pat arī tad, ja tās būtu pamatotas uz personīgu labvēlību pret cedentu, ciktāl par tām nav tieši noteikts izņēmums no šā noteikuma (Civillikuma 1806.pants). Tā kā cesijas līgums un paziņojums par prasījuma nodošanu prasītājai apliecina prasītājas iegūtās prasījuma tiesības pret atbildētāju, un tiesai netika iesniegti pierādījumi tam, ka atbildētāja būtu apstrīdējusi noslēgtā līguma tiesiskumu, ne arī pierādījumi tam, ka pielīgtās maksājumu saistības ir izpildītas, tiesa atzīst, ka starp pusēm nav strīda par parāda pamatsummas apmēru un aprēķinu, jo atbildētāja nav norādījusi pamatotus iebildumus. Solidāras saistības nodibināšanas definīcija ir sniegta Civillikuma 1670.pantā, kas noteic, ka par solidāru prasījums vai saistība atzīstama tad, kad no vairākiem kreditoriem katrs var prasīt visu priekšmetu, vai kad no vairākiem parādniekiem katram ir pienākums visu izpildīt. Civillikuma 1673.panta noteic, ka līgums solidāru saistību nodibina tikai tad, kad līdzēji to tieši ir noteikuši. Kā redzams no starp pusēm noslēgtā 2007.gada 7.jūnijā noslēgtā Aizdevuma līguma Nr.EMR-4725 atbildētāja un /pers. B/ pielīguši prasītājai atbildēt solidāri. Lietā konstatēts, ka /pers. B/ miris, līdz ar to, no atbildētājas par labu prasītājai piedzenama parāda pamatsumma 117 426,13 *euro* apmērā.

[8] Civillikuma 1756.pantā ir noteikts, ka pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu.

Puses ar Līguma 4.1.punktu pielīgušas atbildētāja pienākumu maksāt procentus par aizdevuma izmantošanu līdz brīdim, kad aizdevuma pamatsumma ir pilnībā atmaksāta.

Atbilstoši Civillikuma 1753.pantam ar procentiem jāsaprot tā atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu (844.pants) lietošanas atvēlējumu vai kavējumu, samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu. Saskaņā ar Civillikuma 1757.pantu, nolīgstot procentus, jānoteic to apmērs. Savukārt Civillikuma 1946.panta pirmā daļa noteic, ka procenti par aizdevumu dodami tikai tad, ja tie bijuši tieši norunāti vai, ja parādnieks pielaidis nokavējumu. Pie šādiem apstākļiem, atzīstams, ka, saskaņā ar Civillikuma 1756.pantu, no atbildētājas piedzenami procenti par aizdevuma līdzekļu izmantošanu 19 922,60 *euro* apmērā.

[9] Atbilstoši Civillikuma 1716.pantam, līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi. Savukārt, Civillikuma 1652.panta 3.punkts noteic, ka parādnieka nokavējums iestājas pats no sevis, kad viņš palaidis garām termiņu, kas nolikts izpildīšanai ar līgumu.

Lietā nav strīda, ka līgumā noteiktajā termiņā atbildētāja maksājumus nav veikusi, tādējādi pieļaujot nokavējumu, kādēļ viņai, atbilstoši līguma 6.2.punktam, ir pienākums maksāt līgumsodu. Prasītāja līgumsodu ir aprēķinājusi 17 026,87 *euro* apmērā. Tā kā atbildētāja pieļāvusi līgumsaistību nepienācīgu izpildi attiecībā uz maksājumu veikšanu, tiesa atzīst, ka ir pamats līgumsoda piemērošanai.

Saskaņā ar Civillikuma 1717.panta otro daļu, līgumsoda apmērs nav ierobežots, tas konkrētajā gadījumā ir ticis ierobežots ar pamatparāda apmēru pušu noslēgtajā līgumā, taču tas neizslēdz līgumsoda apmēra vērtēšanu, ievērojot Civillikuma 1.pantā noteikto labas ticības principu, samērīguma principu. Uz šādu tiesas pienākumu norādīts judikatūrā, un konkrēti – Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2008.gada 14.maija spriedumā lietā Nr. SKC-212/2008.

Judikatūrā atzīts, ka jautājums par līgumsoda apmēru izlemjams tiesas ieskatā saskaņā ar Civillikuma 5. pantā noteikto taisnības apziņu un vispārējiem tiesību principiem (skat. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2008.gada 14.maija spriedumā lietā Nr.SKC-212/2008, 2009.gada 20.maija spriedumu lietā Nr. SKC- 161/2009). Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts 2008.gada 14.maija spriedumā lietā Nr.SKC-3212, arī 2011.gada 12.janvāra spriedumā lietā Nr.SKC-25/2011, atzinis, ka līgumsodam ir akcesoras saistības raksturs un, neraugoties uz Civillikuma 1587.panta kategorismu, arī tā piemērošanai var būt izņēmumi (..). Gadījumos, kad no lietas apstākļiem secināms, līgumsods pēc tā apmēra, salīdzinot ar iespējamiem pārkāpuma izraisītajiem zaudējumiem, veic galvenokārt sodīšanas funkciju, tā piemērošana vērtējama atbilstoši vispārējiem sodīšanas rakstura tiesisko līdzekļu piemērošanas principiem, tostarp soda samērīguma un taisnīguma principiem. Izvērtējot līgumsoda samērīgumu, tiesa atzīst, ka līgumsodam konkrētajā gadījumā ir izteikti sodošs, nevis zaudējumu atlīdzinošs raksturs. Tiesa atzīst, ka līgumsods šādā apmērā nav samērīgs un ir pamats tā samazināšanai līdz tiesas ieskatā saprātīgam apmēram.

Turklāt judikatūrā kā kritērijs līgumsoda apmēra vērtēšanai norādīta kreditora kavēšanās celt prasību, tā veicinot līgumsoda pieaugumu (skat. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2010.gada 8.decembra lēmums lietā Nr. SPC-259/2010, Latvijas Augstākās tiesas Senāta 2011.gada 9.novembra lēmums lietā Nr.SPC-63/2011). Konkrētajā gadījumā saistības izpildes nokavējums iestājies jau 2008.gada martā. No lietas materiāliem redzams, ka prasība tiesā celta 2012.gada 21.decembrī, kā rezultātā līgumsods ir aprēķināts par vairāk kā divpadsmit mēnešu nokavējumu. Tiesa atzīst, ka, lai arī līgumsoda mērķis ir sodīt saistības pārkāpēju, līgumsods nevar būt nesamērīgs un netaisnīgs un nevar kļūt par otras puses peļņas avotu.

Tiesa atzīst, ka atbildētāja nav rīkojusies labā ticībā, jo saistības nepildīja, parāds nav atmaksāts, atbildētāja nav norādījusi uz tādu apstākļu pastāvēšanu, kas liecinātu, ka atbildētāja nav pieļāvusi nokavējumu vai būtu atsvabināma no neizdevīgām nokavējuma sekām, saskaņā ar Civillikuma 1656.pantu vai 1657.pantu. Tiesa atzīst, ka nav pamata atbrīvot atbildētāju no pienākuma ciest līgumsodu vispār, jo tādā gadījumā atbildētāja netiktu motivēta nokārtot savas saistības atbilstoši līguma noteikumiem un netiktu ievērotas prasītājas tiesības saņemt atlīdzinājumu par samaksas kavējumu un tiktu pārkāpts pušu līdztiesības princips par labu atbildētājai. Tiesa atzīst, ka līgumsods piedzenams 10 % apmērā no galvenā parāda summas, līdz ar to prasījums par līgumsoda piedziņu ir apmierināms daļēji. Atbilstoši prasītājas iesniegtajam galvenā parāda aprēķinam, piedzenamā līgumsoda 10 % no galvenā parāda summas apmērs ir 11 742,61 *euro*, bet prasība par līgumsoda 5 284,26 *euro* apmērā piedziņu – noraidāma.

[9] Kā izriet no Civilprocesa likuma 41.panta pirmās daļas, apmierinot prasību, no atbildētāja par labu prasītājam piespriež tā samaksātos tiesas izdevumus proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram (..). No atbildētājas prasītājas labā piedzenami prasītājas samaksātie tiesas izdevumi – valsts nodeva 1 873,68 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 4,70 *euro* (par prasības pieteikuma noraksta un tiesas paziņojumu piegādāšanu un izsniegšanu). Tādējādi kopā no atbildētājas par labu prasītājai piedzenami tiesas izdevumi 1 878,38 *euro*.

[12] Tiesas izdevumi, kurus nesedz prasītājas iemaksa – valsts nodeva 1 217,92 *euro* apmērā un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 2,57 *euro* apmērā, piedzenami no atbildētājas.

[11] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]pantu, atbildētājai nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš – desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

R e z o l u t ī v ā d a ļ a

Ņemot vērā iepriekš minēto un vadoties no Civilprocesa likuma 8., 34., 35.panta 1.daļas 1.punkta, 41.panta 1.daļas, 92.-97.pantu, 189.-193.pantu, 195., 204.[1]pantu, tiesa

n o s p r i e d a :

prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu AS /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, pamatparādu 117 426,13 *euro* (Ls 82 526,85), kavētos procentus par laika periodu no 01.01.2008. līdz 24.11.2010. 19 922,60 *euro* (Ls 14 001,68), līgumsodu 11 742,61 *euro* (Ls 8 252,69) un tiesas izdevumus 1 878,38 *euro* (Ls 1 320,13), kopā 150 969,72 *euro* (viens simts piecdesmit tūkstoši deviņi simti sešdesmit deviņus *euro* un 72 centus) jeb Ls 106 101,35 (viens simts seši tūkstoši viens simts viens lats un 35 santīmi).

Noraidīt prasību daļā par līgumsoda 5 284,26 *euro* (Ls 3 713,86) piedziņu.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, valsts labā valsts nodevu 1 217,92 *euro* (viens tūkstotis divi simti septiņpadsmit *euro* un 92 centus), kas iemaksājami Valsts kases kontā Nr. LV55TREL1060190911200, saņēmēja iestāde: Valsts kase, saņēmējs: Valsts kase, reģistrācijas Nr.90000050138, BIC kods TRELLV22.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 2,57 *euro* (divus *euro* un 57 centus), kas iemaksājami Tiesu administrācijas kontā Nr.LV51TREL2190458019000, saņēmēja iestāde: Valsts kase, saņēmējs: Tiesu administrācija, NMR 90001672316.

Noteikt sprieduma labprātīgas izpildes termiņu 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Dokuments, kas apliecina ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu valsts labā iesniedzams Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas kancelejā.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no pilna sprieduma teksta sastādīšanas dienas – 2014.gada 9.oktobrī, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijai, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā.

Tiesnese: /paraksts/ E. Stelte-Auziņa